posted by Willant on 19. október 2012 - 19:33
19.10.2012 - posledná úprava článku.

Kamenínske slanisko **[1]**

[2]**Názov :** Kamenínske slaniská
Kód územia : SKUEV0066
Kraj : NITRIANSKÝ KRAJ
Rozloha : 144,74 ha
Správca územia : CHKO Dunajské luhy
Katastrálne územia : Kamenín
Kamenný Most

Chránené územie od roku 1953 sa nachádza v katastri obce Kamenín. Na tomto území sa nachádza jeden zo zvyškov soľných pôd typu slancov so zachovalou pôvodnou slanomilnou vegetáciou. Charakteristické sú tzv. slaniskové okná, t.j. miesta s vyššou koncentráciou solí.

K najvýznamnejším druhom rastlín tu patria limonka Gmelinova a kosatec pochybný. Z ďalších rastlín je potrebné spomenúť gáfrovku ročnú, žeruchu prerastenolistú, astru solomilnú, skoroceľ prímorský a astru bodkovanú. V tejto oblasti je zakázaný akýkoľvek ľudský zásah.

Zo širokej škály biotopov patria slaniská medzi najzaujímavejšie. Sú to celkovo špecifické stanoviská so soľnatými pôdami, kde sa vyvinulo zaujímavé spoločenstvo fauny a flóry. Kamenínske slanisko bolo vyhlásené v roku 1953 za Štátnu príridnú rezerváciu. Pôvodne malo rozlohu 21 ha, po novelizácii MK SSR z roku 1983 malo 34,8 ha. Momentálne v katastri Kamenín a Kamenný Most výmera lokality je 150,7ha, kde sa nachádza najzachovalejšia a najrozsiahlejšia plocha biotopu slaniských lúk s bohatým výskytom vzácnych halofitov na Slovensku.

Ich zachovanie zapezpečovala územná ochrana iba v prípade ŠPR Kamenínske slanisko, ktoré vyhlásili už v roku 1953. Vtedy šlo najmä o zachovanie porastu a chráneným druhom Limonium gmelinii (Willd.) O. Kuntze ako na jedinej lokalite v SR.V roku 1983 bolo schválené rozšírenie plochy rezervácie o časť s ojedinelým výskytom (v celej SR) kriticky ohrozených druhov Aster sedifolius L. (=A. punctatus W. et K.) a Iris spuria L.

Čistiny sú jedným zo zvyškov pôvodných rozsiahlych komplexov halofytnej vegetácie medzi Kamenínom a Kamenným Mostom, podobne ako niekoľko sto metrov na sever situovaný ŠPR Kamenínske slanisko.

Plocha čistín s rozlohou cca 14 ha sa nachádza medzi železničnou traťou Štúrovo – Levice a štátnou cestou Kamenný Most – Kamenín (pri odbočke na Gbelce). Leží v širokom alúviu dolného toku Hrona, severne od ústia potoka Paríž do rieky Hron. Geologický podklad tvoria treťohorné vápnité íly a pieskovce prekryté kvartérnymi usadeninami. Pôdnym typom sú zväčša solonce. Na jar je slanisko zamokrené, dažďová voda sem stekáz blízkeho mierneho svahu nad cestou, preteká cez rúrovú priepusť pri ceste a hromadí sa v zníženinách dolnej časti lokality. Voda z hlbokého koryta Parížskeho kanála ovplyvňuje iba výšku hladiny podzemnej vody.

Mimoriadne pekné sú slané oká v podobe voľných plôch, lemované alebo úplne porastené monocenózou gáfrovky ročnej.

Asociácia Camphorosmetum ovatae (Rpcs. 1916 n.n.) Soó 1933 predstavuje prirodzené, otvorené, na druhy chudobné spoločenstvo solných ôk s vysokou dominanciou jednoročného druhu gáfrovky ročnej (Camphorosma annua). Osídľuje plochy s vysokým obsahom solí, ktorá znemožňuje existenciu iných typov vegetácie. Charakteristický pre Čistiny je vysoký podiel niektorých terofytov typických pre jarný aspekt. V nízkych sivozelených porastoch gáfrovky a na voľných miestach sa na jar objavuje efemérny druh rumanček kamilkový Bayerov (Matricaria chamomilia subsp. Bayeri), ktorý vstupuje aj do kontaktného spoločenstva asociácie Puccinellietum limosae (Rpcs. 1927) Soo 1930, ktoré ako celok (vrátane všetkých subasociácií) je druhovo bohatšie ako predchádajúce spoločenstvo.

Príznačná je dominancia steblovca odstávajúceho (Puccinella distans), ktorý vytzvára viac či menej uzatvorené porasty so značným zastúpením terofytov. Okrem druhu Matrikaria chamomilla subsp. bayeri je to napr.rožec pochybný (Cerastium, dubium). Vicherek uvádza v spoločenstve z Čistých ďalší významný terofyt – jačmeň tuhošteniatý (Hordeum geniculatum). Predpokladá sa aj výskyt skorocela tenkokvetého (Plantago tcnuiflora) a lobody pobrežnej (Atriplex litoralis). Ďalším charakeristickým druhom pre uvedené spoločenstvo je astra salnistá (Aster tripolium L.), púpava besarábska (Taraxacum bessarabicum), scorocel primorský (Plantago maritima) a iné.Na Puccinellietum limosae v slede zonácie nadväzuje, alebo sa s ním mozaikovito prelína, charakteristické slanomilné spoločenstvo dolného Pohronia, a to Statice gmeiinii – Artemisia monogyna as. (Rpcs. 1916) E Topa 1933. Dominantný druh limonka Gmelinova (Limonium gmeiinii) tu vytvára rozsiahle porasty, palina jednosemenná (Artemisia monogyna) má oproti Kamenínskemu slanisku ďaleko bohatšie zastúpenie. Okrem týchto druhov vykytujúcich sa v prevahe tu nájdeme aj iskerník znožený (Ranunculus pedatus), prerastlík najtenší (Buplcurum tenuissium) a iné obligátne alebo fakultatívne halofyty. Podľa Vicherka (1973) rastú v tejto asociácii medzi Kamenínom a Kamenným Mostom aj vzácne druhy – ďatelina hranatá (Trifolium anguiatum), ďatelina tupolistá (Trifolium retusum) a na suchších miestach ďatelina pruhovaná (Trifolium stnatum). Priamo na Čistinách sa podľa toho istého autora v tomto spoločenstve nachádza druhrebríček slezinolistý (Achillea aspleniifolia). Vyskytuje sa aj v spoločenstve asociácie Agrosteto – Caricetum distantis (Rpcs. 1927) Soo 1939. ktorá je na vlhších miestach tejto lokality tiež druhovo zastúpená.

Rozšírenou fytocenózou je aj asociácia Achillco – Festucelum pseudovinae (Rpcs. 1927) Soo)1933) 1947, druhovo bohaté spoločenstvo slaných pastvín. Na nepatrných terénnych vyvýšeninach tu najdeme veľa jarných efemérov a suchomilých druhov ako napr. Carex stenophylla, Asparagus officinalis, Carlina vulgaris a iné (viď. zoznam druhov). Tieto porasty svojim vývojom smerujú k spoločenstvámtriedy Festucetaiia valesiacae. Pre čistiny je významné tiež spoločenstvo Juncus gerardií – Scorzoncra parviflora as. (Wenzl 1934) Wendb. 1934, viazané na vlhšie depresie a na polohy v blízkosti kanála.Okrem druhov Juncus gerardii a scorzonera parviflora je častý aj Triglochin maritimum. Vicherek (1973) v tejto asociácii uvádza z Čistín i vzácny druh Carex divisa, ktorý rastie tiež vo vlhších spoločenstvách na Kamenínskom slanisku.Pri kanáli a vo vodou vyplnených zníženinách južnej časti slaniska rastú močiarne a vodné druhy a nájdeme tu i niektoré vzácnejšie druhy vlhkých lúk ako napr, Orchis palustris. V dolnej časti lokality, na plochách, kde je súvislý porast rôznym spôsobom narušený, a na miestach smerom k železničnej trati, kvitnú na jar vzácne ohrozené druhy, ako Lepidium perfohatum a Myosurus minimus. Do listiny druhov príspevku „Súčasný stav flóry a vegetácie ŠPR Kamenínske slanisko a problematika jeho ochrany“ (Svobodná et Řehořek 1987 Ms.) sme zaradili aj druhy rastúce na plochách južne os rezervácie v zachovanom páse prirodzenej vegetácie, ako aj na lokalite Čistiny. Od jesene 1984 sme v nasledujúcich vegetačných sezónach na uvedených lokalitách našli mnohéďalšie druhy, čím sa počet druhov registrovaných v „Zozname vyhynutých, endemických a ohrozených taxónov vyšších rastlín flóry SSR“)Maglocký, 1983) zvýšil na 74. Na území ŠPR Kamenínske slanisko boli ako nové zistené napr. Carex acutiformis, Crepis pulchra, Xanthium albinum, Taraxacum palustre agg., Ranunculus ficaria subsp. Ficaria. Na miernej terénnej vyvýšenine južne os ŠPR sme zaznamenali tieto nové druhy: Thesium dollineri, Indula salicina, Carex Buekii.

Murín et Majovský (1983) uvádzajú z Kamenína nález vzácneho druhu Silene multiflora. Vedeckú a ochranársku hodnotu lokality zvyšuje aj silná koncentrácia halofilných živočíchov, najmä vzácnych

druhov hmyzu z radu Coleoptera, z čelade Carabidae podľa ústneho zdelenia (S. Benedikta). Poloha a prírodné pomery lokality predurčujú Čistiny plniť nielen úlohu významnej študijnej plochy, ale aj slúžiť ako cieľ exkurzií odborného i osvetového zamerania. Na malej ploche môžeme vidieť výsledok spolupôsobenia niekoľkých faktorov prostredia – geologického substrátu, morfológie terénu, hydrologického režimu, klímy, ale aj pôsobenia človeka v historickej dobe, ktoré vyústili do tohto jedinečného prírodného výtvoru. Zanedbateľný nie je ani estetický aspekt – neopakovateľná krása kvitnúceho slaniska musí v každom i nezainteresovanom návštevníkovi vzbudiť záujem o jeho ochranu a súčasne ho presvedčiť, že neporušené prirodzené časti prírody sú zdravou zložkou krajiny a jej estetickým doplnkom.

Použitá bibliografia: Svobodová Z., Řehořek V., Zborník odborných prác V. západoslovenského TOP-u, zväzok IV, 1988 Bratislava

Adresa zdroja (modified on 19.10.2012 - 19:33):http://ftp.sturovo.com/drupal/19-10-2012/347/okolie/kameninske-slanisko

Odkazy
[1] http://ftp.sturovo.com/drupal/19-10-2012/347/okolie/kameninske-slanisko [2] http://www.sopsr.sk/natura/img/uev/mapy/SKUEV0066.jpg